USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Lenky Krupičkové a Tomáše Foltase v právní věci žalobkyně: **X.**, zastoupená Mgr. Marcelem Kmetěm, advokátem se sídlem Senovážné nám. 977/24, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 14. 10. 2022, č. j. 41 Az 4/2022-46,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 29. 11. 2021, č. j. OAM-123/ZA-ZA11-P06-R2-2019-II, neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12, 13, 14, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Brně (dále též „krajský soud“), který ji v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Podle krajského soudu žalobkyně neunesla břemeno tvrzení. Netvrdila, že by byla jakkoliv politicky aktivní, nebo že by uplatňovala svá politická práva a svobody a v této souvislosti čelila problémům s venezuelskými státními orgány. Jediným důvodem její žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla ekonomická situace ve Venezuele. Žalobkyně přitom měla dostatek prostoru, aby předestřela žalovanému důvody, pro které se nechce do Venezuely vrátit. Z ničeho také neplyne, že by jí mělo s přiměřenou pravděpodobností hrozit pronásledování kvůli připisovanému politickému názoru na základě politických aktivit jejích rodičů. Žalovaný podle krajského soudu nepochybil ani neudělením humanitárního azylu. Případ žalobkyně nelze považovat za hodný zvláštního zřetele, přestože životní podmínky ve Venezuele jsou

pro většinu obyvatel nepředstavitelné kvůli tamní obrovské hospodářské krizi. Z výpovědi žalobkyně nevyplynulo, že by se jí situace ve Venezuele dotýkala takovým způsobem, že by bylo nehumánní jí mezinárodní ochranu neudělit. Neplyne z ní, že by rodina měla jakékoliv existenční problémy, nedostatek jídla apod. V místě jejich bydliště také fungovala veškerá infrastruktura (plyn, voda, elektřina). Žalobkyně ani netrpí nějakou nemocí, kterou by mohl negativně ovlivnit nedostatek léků. Obecně neútěšná humanitární situace ve Venezuele není sama o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Doporučení UNHCR nenavracet občany Venezuely do vlasti neznamená, že se všichni občané kvalifikují pro udělení mezinárodní ochrany. Lze je respektovat i tím, že bude žalobkyni umožněno zůstat na základě jiného pobytového oprávnění, např. víza za účelem strpění. Krajský soud žalovanému vytkl toliko to, že neobstaral novější zprávy o situaci v zemi původu. Nejednalo se však o vadu, která by měla vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného. Nelze totiž tvrdit, že by zprávy byly ve vztahu k situaci žalobkyně neaktuální. Závěrem krajský soud konstatoval, že stěžovatelka neuplatnila žádné konkrétní žalobní námitky ve vztahu k neudělení doplňkové ochrany a on neshledal žádnou vadu, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

III.

[3] Proti rekapitulovanému rozsudku podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Namítla, že ji žalovaný nevyslechl v dalším řízení po zrušení jeho předchozího rozhodnutí, aby se mohla k předmětu řízení vyjádřit samostatně jako zletilá. Další vada řízení spočívala v tom, že ji žalovaný neseznámil s obsahem správního spisu poté, co do něj v souladu s pokynem krajského soudu doplnil zprávy o zemi původu. Nestačí, že stěžovatelka byla s těmito zprávami seznámena dne 12. 2. 2020, neboť tehdy se nejednalo o řádnou součást správního spisu a nebylo s ní jednáno jako se zletilou účastnicí správního řízení. V rozhodnutí žalovaného není taktéž uvedeno, jaké konkrétní skutkové závěry na základě shromážděných zpráv o zemi původu učinil. Navíc vychází z neaktuálních zpráv. Závěr krajského soudu, že se nejedná o neaktuální zprávy, není nijak argumentačně podložen. Ve Venezuele probíhá největší uprchlická krize v dějinách Jižní i Severní Ameriky a humanitární krize nebývalých rozměrů. I bezpečnostní situace je velmi špatná a lze mluvit o selhání státu. Výsledná situace těžce dopadla na celou rodinu, a to nejen ekonomicky, ale i zdravotně na otce stěžovatelky, který byl navíc obětí fyzických napadení, aniž by mu orgány veřejné moci poskytly ochranu. Neobstarání aktuálních zpráv o zemi původu je vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci. Nadto i krajský soud uznal, že na straně stěžovatelky nějaká forma ohrožení při návratu do země existuje, neboť ji odkázal na tzv. vízum strpění. Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na to, že azylový příběh stěžovatelky je odvozen od azylového příběhu jejích rodičů. Odkázal proto na své vyjádření ke kasačním stížnostem jejích rodičů. K námitce absence opakovaného pohovoru se samotnou stěžovatelkou dodal, že tato neuvádí, co nového by do celé věci přinesl její

pohovor právě za situace, kdy je její azylový příběh odvozen od situace jejích rodičů. Jednalo by se o zjevně nehospodárný úkon. Žalovaný proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, případně ji zamítl pro její nedůvodnost.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech, o nichž rozhodoval před krajským soudem specializovaný samosoudce, je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[7] Stěžovatelka v kasační stížnosti důvody přijatelnosti výslovně neuvedla a Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah jejích vlastních zájmů ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jejího hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatelka ve své argumentaci nevyložila žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[8] Námitky, podle nichž žalovaný pochybil neprovedením pohovoru se stěžovatelkou po zrušení jeho předchozího rozhodnutí ve věci a taktéž při seznámení stěžovatelky s obsahem správního spisu poté, co do něj doplnil informace o zemi původu, nejsou přípustné. Stěžovatelka je totiž neuplatnila v řízení před krajským soudem, ač tak mohla učinit (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Současně se nejedná o takové vady řízení, které by krajskému soudu bránily vypořádat žalobní argumentaci, a k nimž by tak musel přihlížet z úřední povinnosti (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009-84).

[9] K výtce nedostatečného odůvodnění rozhodnutí žalovaného Nejvyšší správní soud odkazuje na svou konstantní judikaturu k nepřezkoumatelnosti (rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, ze dne 23. 7. 2008, č. j. 3 As 51/2007-84, nebo ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109). Požadavkům uvedené judikatury rozhodnutí žalovaného dostálo.

[10] Ve vztahu k námitkám stran shromážděných podkladů odkazuje Nejvyšší správní soud na rozsudek ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008–81, podle kterého musí být užité podklady (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné. Jak správně uvedl již krajský soud k aktuálnosti zpráv o zemi původu, jejich zastaralost nelze posuzovat pouze na základě faktu, že od vypracování či vydání takové zprávy uplynul určitý čas. Zastaralá je zpráva obsahující informace, které v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím použitím již nejsou aktuální, neboť popisovaná situace je již zcela jiná. Změní-li

se podstatně situace, může být zastaralá i zpráva stará pouhý týden. Je-li situace stabilní, může být použitelná i zpráva stará několik let (viz rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2017, č. j. 45 Az 21/2016-55, č. 3714/2018 Sb. NSS, v němž soud hodnotil aktuálnost zpráv starých též přibližně dva roky). Je třeba vycházet z obsahu zpráv, tj. hodnotit, zda informace v nich obsažené odpovídají aktuální situaci (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 8. 2020, č. j. 5 Azs 369/2019-35). Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem, že žalovaný si mohl obstarat novější zprávy o zemi původu. Krajský soud nicméně správně vyložil, že ekonomická a bezpečnostní situace je nepříznivá dlouhodobě a stěžovatelka v žalobě poukazovala na její zhoršení ve vztahu k dostupnosti zdravotní péče v důsledku pandemie nemoci Covid-19 a ve vztahu ke kritikům vlády. Jestliže však stěžovatelka v řízení netvrdila žádné relevantní zdravotní potíže ani politické aktivity, dospěl krajský soud ke správnému závěru, že ani namítané zhoršení situace nemělo na stěžovatelku takový dopad, aby umožňovalo poskytnutí některé z forem mezinárodní ochrany.

[11] K ekonomickým problémům žadatelů o udělení mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud ve své judikatuře již mnohokrát vyjádřil. V rozsudku ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003-64, uvedl, že „*obtíže žadatele o azyl, spočívající v nemožnosti splácení dluhu soukromým osobám v zemi původu, nelze bez přistoupení dalších zvláštního zřetele hodných okolností vnímat jinak než jako důvody ekonomické, nepostačující k udělení azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.*“ Dále lze odkázat na rozsudek ze dne 30. 10. 2003, č. j. 3 Azs 20/2003-43, dle kterého „*v žádosti o udělení azylu opakovaně uváděné ekonomické důvody (nedostatek finančních prostředků, nemožnost sehnat práci) a skutečnost, že politický režim v jeho domovském státě neumožnil žadateli jeho politický rozvoj, nezakládají samy o sobě odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání určitých politických názorů ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.*“ Jinak řečeno, ekonomické obtíže samy o sobě k udělení mezinárodní ochrany nedostačují. Tím však Nejvyšší správní soud nijak nezlehčuje nevyhovující ekonomickou a bezpečnostní situaci ve stěžovatelčině zemi původu.

[12] Na absenci azylově relevantních okolností ve věci stěžovatelky nic nemění ani poznámka krajského soudu ohledně možnosti stěžovatelky zažádat o vízum strpění, neboť to nebylo předmětem řízení v této věci. Krajský soud tímto pouze reagoval na námitku stěžovatelky, v níž poukazovala na doporučení UNHCR.

[13] Pro úplnost Nejvyšší správní soud doplňuje, že podle ustálené judikatury je úspěšnost žádosti o udělení mezinárodní ochrany v případech, kdy jsou důvody pro udělení mezinárodní ochrany žadatele zcela odvozeny od jeho rodinného příslušníka, závislá právě na úspěchu žádosti tohoto rodinného příslušníka. Pokud tomuto rodinnému příslušníkovi není udělena mezinárodní ochrana, neexistuje právní důvod, pro nějž by měla být udělena mezinárodní ochrana žadateli (viz např. usnesení ze dne 20. 2. 2020, č. j. 5 Azs 62/2019-22, ze dne 2. 7. 2020, č. j. 10 Azs 437/2019-83, či ze dne 30. 9. 2020, č. j. 1 Azs 29/2020-58). Rodičům stěžovatelky nebyla z důvodu tvrzeného pronásledování mezinárodní ochrana udělena, jejich kasační stížnosti proti zamítavému rozsudku krajského soudu pak byly odmítnuty pro nepřijatelnost usneseními ze dne 24. 1. 2023, č. j. 2 Azs 259/2022-46, a ze dne 30. 1. 2023, č. j. 2 Azs 258/2022-43.

[14] Nejvyšší správní soud s ohledem na uvedené dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto ji v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[15] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterých, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4., a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2021, č. j. 9 Azs 32/2021-32). Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Z uvedených důvodů soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. března 2023

David Hipšr
předseda senátu